

Den individuelle timepulje samt undervisningstid og fordybelsestid i eux-forløb

Vejledning til lov og bekendtgørelse

*Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kontor for Gymnasier, marts 2020*

Den individuelle timepulje samt undervisningstid og fordybelsestid i eux-forløb.....	2
1. Den individuelle timepulje.....	2
2. Gymnasiale timer til undervisning og skriftligt arbejde	2
3. Principper for fordeling af gymnasial tid i eux-forløb	3
Placering af timepuljen.....	3
4. Eksempler på anvendelse af timepuljen i praksis.....	4
På tværs af tekniske og merkantile eux-forløb.....	4
Særligt for tekniske eux-forløb	5
Særligt for merkantile eux-forløb.....	5

Den individuelle timepulje samt undervisningstid og fordybelsestid i eux-forløb

- Lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v. § 3 samt lov om de gymnasiale uddannelser § 19, stk. 1-3
- Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser § 22
- Regler fastsat i bekendtgørelsen for den enkelte erhvervsuddannelse.

1. Den individuelle timepulje

Det fremgår af eux-lovens § 3, stk. 2, at der i tekniske og merkantile eux-forløb indgår en individuel timepulje på 80 timer, som ikke kan afkortes. Timepuljens timer er en del af de ca. 1.675 timer, som ifølge eux-loven udgør undervisningstiden i et eux-forløb, for så vidt angår fag på A-, B- og C-niveau samt erhvervsområdet. Det bemærkes, at de 1.675 timer er et cirkatal. Det præcise timetal/ugetal for de enkelte fag m.v. fremgår af bekendtgørelsen for den enkelte erhvervsuddannelse og vil også afhænge af elevens valgfag.

Den individuelle timepulje i eux-forløb er en del af undervisningstiden og omfatter timer med lærertilstedeværelse. Det er institutionens leder som skal fordele timerne til fag eller faglige aktiviteter. Der skal være tale om fag på gymnasialt niveau (A, B eller C) eller faglige aktiviteter, hvor eux-eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer for at nå faglige mål i bestemte fag eller mere overordnede mål for uddannelsen, herunder specielt skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer.

Den individuelle timepulje skal først og fremmest anvendes til skriftlig træning af eleverne, herunder skriftlig træning i de enkelte fag, men vil også mere generelt kunne anvendes til intensive kurser i bestemte fag, faglige praktikophold og særlige talentaktiviteter.

Der er ikke krav om en helt individuelt tilpasset model for timepuljen, men der bør etableres en række lokale undervisningstilbud, herunder undervisning i de enkelte fags skriftlige dimension, som passer til de behov, der findes hos elevgrupperne på den enkelte institution. Institutionens leder skal sørge for, at hver enkelt elev får de timer, der indgår i den individuelle timepulje.

For nogle vil det måske give mening at tænke på den individuelle timepulje som et særskilt støttefag med 80 timer, som skemalægges med lærertilstedeværelse. Det kan måske også være en hjælp at tænke på, at timepuljen adskiller sig fra metoden til fordeling af undervisningstimer til erhvervsområdet, da puljetimer – i modsætning til undervisningstimerne til erhvervsområdet – ikke tages fra grundfagene eller fra de gymnasiale fag.

2. Gymnasiale timer til undervisning og skriftligt arbejde

I gymnasial sammenhæng findes grundlæggende tre tidstyper, som man skal holde sig for øje i forbindelse med fordeling af timer til undervisning og skriftligt arbejde i eux-forløb. De tre er *undervisningstid*, *fordybelsestid* og *den individuelle timepulje*.

Undervisningstiden omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet. Det vil sige den tid, hvor eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af

institutionen til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene. Det omfatter blandt andet faglig metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående uddannelsesaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål.

Fordybelsestiden er omfanget af det skriftlige arbejde i gymnasiale fag. Fordybelsestid er den forventede tid, en gennemsnitlig elev på det pågældende niveau skal bruge derhjemme for at udfærdige en besvarelse af de skriftlige opgaver i faget. Fordybelsestid angives i timer à 60 minutter. Dele af fordybelsestiden kan omlægges til lærertilstedeværelse, således at læreren kan understøtte elevernes arbejdsproces med det skriftlige arbejde.

Størstedelen af fordybelsestiden placeres i det studiekompetencegivende forløb i merkantile eux-forløb/hovedforløbet i tekniske eux-forløb. Af hensyn til synergien i det samlede eux-forløb og elevernes faglige progression kan dele af fordybelsestiden dog placeres i andre dele af forløbet, herunder i forbindelse med grundfag i grundforløbet.

Det kan eksempelvis være fagligt relevant at placere en mindre del af fordybelsestiden i grundforløbet, hvis der er tale om udfærdigelse af skriftlige opgaver i et fag på gymnasialt niveau, som eleven fortsætter med på højere niveau i det studiekompetencegivende forløb i merkantile eux-forløb/hovedforløbet i tekniske eux-forløb.

Den individuelle timepulje er en pulje bestående af 80 timers undervisningstid til brug for lærerstyret elevaktivet. Puljen er imidlertid særlig, fordi den ikke i bekendtgørelsen for den enkelte erhvervsuddannelse er forhåndsfordelt på fagene, som det er tilfældet med den øvrige undervisningstid til de gymnasiale fag, og fordi den ikke kan afkortes efter lovens § 3, stk. 4.

3. Principper for fordeling af gymnasial tid i eux-forløb

Når en institution skal tilrettelægge de gymnasiale dele af et eux-forløb, skal institutionen derfor konkret håndtere fordeling af hhv. undervisningstid til de enkelte fag/forløb, fordybelsestid til de enkelte fag/forløb samt den undervisningstid, som er forankret i timepuljen.

For at institutionen kan lave en hensigtsmæssig fordeling af puljetimerne er det en grundlæggende forudsætning, at fag på gymnasialt niveau har fået tildelt undervisningstimer jf. det angivne timetal og ugetal anført i uddannelsesbekendtgørelsen for den pågældende erhvervsuddannelse, og at fordybelsestiden til de gymnasiale fag er fordelt hensigtsmæssigt.

Jf. §22 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser fordeler institutionen selv fordybelsestid i eux-forløbet under hensyntagen til den forhåndsfordelte fordybelsestid mellem de gymnasiale fag og niveauer, som fremgår af reglerne om de gymnasiale uddannelser (bilag 1 i bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser). I forbindelse med fordelingen af fordybelsestid i eux-forløb skal institutionen ifølge §22 tage hensyn til elevernes reelle mulighed for at nå de faglige mål i de enkelte fag m.v.

Placering af timepuljen

Størstedelen af puljetimerne placeres i det studiekompetencegivende forløb i merkantile eux-forløb/hovedforløbet i tekniske eux-forløb. En mindre del af puljetimerne kan dog placeres i grundforløbet, hvis der er tale om faglige aktiviteter i relation til fag på gymnasialt niveau, hvor eux-eleverne vurderes at

have behov for en særlig indsats sammen med en lærer for at nå faglige mål i bestemte fag eller mere overordnede mål for uddannelsen, herunder specielt skriftlige kompetencer og studiekompetencer.

Hvis institutionen vælger at placere puljetimer på grundforløbets 1. del, skal institutionen sikre, at elever, som først optages på grundforløbets 2. del, får tildelt det fulde antal puljetimer i løbet af deres uddannelse.

Timerne kan afvikles ugentligt eller i mindre puljer, f.eks. i forbindelse med forberedelse til større skriftlige arbejder eller andre faglige aktiviteter.

Der henvises i øvrigt til [Vejledning om undervisningstid, fordybelsestid og individuel timepulje for de gymnasiale uddannelser](#).

4. Eksempler på anvendelse af timepuljen i praksis

På tværs af tekniske og merkantile eux-forløb

- Der tildeles en dag (5-7 timer) fra den individuelle timepulje til, at eleverne kan arbejde med udformningen af deres problemformulering til erhvervsområdeprojektet. Timerne kan placeres à en eller to omgange.
- Der tildeles et par dage (10-15 timer), hvor eleverne kan arbejde individuelt med de mere overfaglige aspekter af erhvervsområdet. Det kan være skriveøvelser, afrapportering eller lignende.
- Forud for projektet i matematik B kan der f.eks. etableres et skriveværksted, hvor dokumentation af et matematisk projekt er omdrejningspunktet. Det kunne også være ad et par gange, måske forud for et øvelsesprojekt og forud for eksamensprojektet. Omfang 5-7 timer ad et par gange à 2-3 timer.
- Forud for eller i forbindelse med de obligatoriske skriftlighedsforløb eller skriftlig produktfremstilling i dansk A kan der etableres et skriveværksted, hvor eleverne arbejder selvstændigt med skriveteknik.
- Der tildeles en dag (5-7 timer) fra den individuelle timepulje til, at eleverne kan dygtiggøre sig i at anvende forskellige digitale værktøjer til brug for skriftlig produktfremstilling og kvalitetssikring af deres skriftlige produkter. Det kan f.eks. være brug af automatisk notefunktion og billedtekster, typografier og "vis kode" i Word. I præsentationsprogrammer kan der arbejdes med detaljer i præsentationen – det kan være overgange, billedrammer m.m., som understøtter den mundtlige præsentation i f.eks. erhvervsområdeprojektet.
- Der kan etableres understøttende undervisning i relation til fag med stor læsebyrde. F.eks. dansk A og engelsk B, hvor der læses skønlitterære værker. Den understøttende undervisning kan oplagt omfatte læseteknikker m.v.

- Puljetimer kan også anvendes til talentaktiviteter med relevans for elevens gymnasiale fag. Det kan f.eks. være DM i Skills, deltagelse i InnovationsCup, naturvidenskabelige olympiader og konkurrencer, businesskonkurrencer som f.eks. Business Innovation Games etc.

Særligt for tekniske eux-forløb

- Forud for eller i forbindelse med et projekt (det kunne være teknologi og/eller teknikfag) kan institutionen f.eks. vælge at udbyde et tegningskursus. Det er også en individuel skriftlig aktivitet. Der kunne oplagt være tale om 3-4 gange à 1,5-2 timer.
- Forud for eller i forbindelse med et projekt (det kunne f.eks. være teknologi og/eller teknikfag) kan institutionen f.eks. lave skriveværksteder, hvor indholdet kunne være koncentreret omkring kravspecifikation, rapportopbygning, litteraturhenvisninger m.v.

Særligt for merkantile eux-forløb

- Forud for eller i forbindelse med et projekt eller en afleveringsopgave kan eleverne modtage understøttende undervisning med fokus på kvalitetssikring af deres skriftlige produkt. Eleverne kan her undervises i de teknologier og IT-funktioner, der kan hjælpe eleven med at højne kvaliteten i deres skriftlige arbejde, f.eks. højt-læsningsprogrammer og f.eks. "kildefunktion", "vis koder" og "tabeller" i tekstbehandlingsprogrammer.
- Forud for eller i forbindelse med et projekt (f.eks. i afsætning) kan institutionen vælge at udbyde forskellige workshops, hvor man træner skrivning i f.eks. promovring af et kendt produkt, en filmanmeldelse, en internationaliseringsrapport. Fokus kan varieres omkring genrer (rapport, synopsis, notat), indhold og struktur, skriftlig opbygning, faglig tilgang ift. genrerne, taksonomien og sætningsopbygningen. Afhængig af elevens deltagelse i antal workshops kunne der være tale om 3 gange à 1-2 moduler.
- Forud for eller i forbindelse med et projekt (f.eks. i virksomhedsøkonomi) kan institutionen vælge at udbyde kurser i skriftlighed, hvor man træner f.eks. argumentation (Toulmin), kausale sammenhænge, forskelle mellem påstande og faglig argumentation – ikke mindst økonomisk argumentation (større opgaver) – og dataindsamling/-sortering, kildeanvendelse m.m. Der kunne oplagt være tale om 2-3 gange à 1,5-2 timer.

På emu.dk findes to videoer om to gymnasiers anvendelse af timepuljen i praksis. Videoerne kan også give inspiration til eux-forløb.